

”נשים דעתן קלה” קידושין, דף פ

על סתרי פורים

עד-דלא-ידע

”חייב אדם להשתכר בפורים עד דלא ידע בין ארור המן לברוך מרדכי”
בבלי, מגילה ז ע”ב

פרולוג

החג היה בכל מקום, ממלא הכול: את הסומק העז של האדום, את אוושת היין, את נקישת עקב הבדולח של הכוסות, את היד שנחה בחיק ולפתע נשלחה לשתות. באוויר עלתה קריאה של מגילה, והקולות בהתכוונות, שרים כמו בתפילה נסתרת, מגלגלים בחיך את טעמן של המילים, מלטפים בדבקות. והכול במין התהוות שאינה יודעת גבולות. וכלום לא ניסגר, רק עוד ועוד נפתח למשהו לח, פתייני, כמוס. השיכרון הזה השבית באחת את יומימיות הנפש; הוא פָּרַץ לעולם משהו אחר.

עצורת נשימה הבטתי בהתססה הזו, כשלפתע משהו זר התגעש: אשה אחת הרימה ידיים, מנסה לשווא להשתלב. היה איזה צליל מוזר שיצא ממנה, יכולתי לחוש בו. אילו רק חדלה לנופף בידיה, אילו רק הפסיקה להחליק סחור-סחור בתוך החדר. אבל היא לא. היא נופפה ידיים בהגזמה, בניסיון נואש לטעום משהו מהחשק, משיכרון העד-דלא-ידע של הגברים.

זה הרגע שנצרב בי. מה ראיתי?

ראיתי את האשה מנסה להשתלהב כדרכם של הגברים ביין, והיא מובסת. ראיתי שהשיכרון הזה מיותר לנשים. הוא מזמן לגברים מין קלות דעת, השתנות מתמדת שהכרתם אינה רגילה לה ביומיום. אבל לתחושת, אותה קלות, אותה פריצה של גדרות וגבולות בהכרה, טבעית לאשה. הנשי טבוע בה כידע עמוק של הגוף, חומק מכוח ההשגה של המחשבה.

האם פורים מאפשר לגברים להתנסות בנשיות, בסוד ”נשים דעתן קלה”?

* * *

מה משמעותו של משתה-פורים? מה משמעות החובה להשתכר? האם אנו נרמזים כי פורים מזמן אפשרות לגעת
בְּעֶצְמוֹת האלוהית שהיא למעלה מהדעת?

בתוך הקשרים של קדושה, כמו בימי פורים, הצד הפרום של השכרות מאפשר השגות גבוהות. השיכרון נוגע אז
בהוויה שהיא מעבר לטעם ולדעת, כזו שבטלים בה גבולות רגילים של הבנה. זהו מצב של עלייה בעולמות שאין בהם
הירארכיה, וכל דבר שבקיום מתגלה כאלוהות.

אבל האם יתכן שנקשר כאן מהלך נסתר לסוד "נשים דעתן קלה"? האם מתחת למלבושי פורים נגלה איגיון נשי? איזו
אנרגיה מובטחת כאן? האם הוויית פורים היא התנסות גברים בעוצמתה החמקמקה של הנשיות? ושם נשמרת כאן
קרבה קמאית בין נשיות לאלוהות?

* * *

אמנם את הביטוי "נשים דעתן קלה" רגילים לדרוש לשלילה, אבל הכרח להאיר בו פנים אחרות. להרגשתי, הנפש
הנשית במהותה היא אינטואיטיבית, גמישה וקלה. הקלות הזו מעמידה בסימן שאלה את עולם המושגים המוכר; היא
מפקיעה כלים שגורים של הבנה, וקוראת תיגר אפילו על מושג ההבנה עצמו.

לנפש יש מרחב ראייה משל עצמה והיא בלתי נדלית במשמעותה. כאן, התנועה היא לא של דיוק והקפדה על
עקביות, אלא של העמקה. הדיוק דרוש כדי לְמַפֹּת ולהשיג שליטה. אבל את ההוויה לא ניתן לכבול במעשה ההכרה.
הוויית הנפש קודמת לפעולת ההכרה ומגביהה עוף ממנה, ואינה יכולה להיכבל על ידי התודעה בשום היבט מהותי
שלה. זוהי התהוות חופשית. הנפש רק מאפשרת להתנסות באינסופיותה, רומזת על גרעין האלמוות שבה.
בכך טמונים גם סוד השיכרון עד-דלא-ידע וסוד נשף המסכות של פורים, שהם בבואה של הנפש בהיותה חופשית,
קלה, נעה בגבול הדק שבין לשונות.

* * *

חפשו פני בקשו שמי

נשף המסכות עשוי גם הוא להיות כלי לקדושה (חפשו כלשון תחפוש). תחפוש היא משחק החיפוש אחר תמצית
האנושיות בריבוי פניה, הרשות לחוות אינסוף זהויות שאולות ולרדת לחקרן ולחקרן זו המחופשת.
וזוהי בדיוק מהות הנפש הנשית; אותו ריבוי פנימי שבעטיו הינה חידה בלתי מפוענחת, וחייה סוד.

* * *

הדם הוא הנפש – משחק זהויות

אישה היא רבת פנים גם בהיבט של גופה. במיניותה כרוכים נרתיק, שפתיים, פה, רחם, שליה; הכול בסוד של קפל,
בכפילות של מהויות. היא מעצם הווייתה כבר מתנסה בגוף גופה במשחק של זהויות. במחזורים קבועים, כל חודש,
גופה מייצר כפל של מוות ושל התחדשות. בהתעברות, בהריון ובלידה היא מארחת אחרים, ובגופה ממש, מה שהוא
זר לה, הופך להיות גם חלק מעצמה. הגוף הנשי הוא כביכול במה להתחוללות קמאית של ריבוי ובריאה; הגוף מתנסה
בנפש, תוך שהוא מאייש את הדם בנפש ואת הנפש בדם. ולפיכך אין לאישה צורך להתחפש או להשתכר עד-דלא-
ידע כדי להיות מי שאיננו היא.

לפורים יש אפוא היבט נשי ארכיטיפי, המוגן בתוך גבולות של קדושה. מתברר כאן יסוד טרנסנדנטי, העומד באופוזיציה לגסות שהשיכרון מזוהה אתה ברגיל. ניתנת כאן רשות להבין לא רק את הנפש הנשית, אלא גם את הגוף; ולא גופה של אישה אחת, אלא את גוף ה-אישה, גוף-נפש כל הנשים כולן. אותה הוויה, שהיא כל השנה, בכל עת תמיד, נשית, נעשית בפורים לחוויה אשר, לרגעים, מזומנת גם לגבר.

* * *

סיפור ר' מאיר וברוריה

"שפעם אחת לגלגה (ברוריה) על שאמרו חכמים (קדושין דף פ') נשים דעתן קלות הן עליהו, ואמר לה (ר' מאיר) חייך סופך להודות לדבריהם, וצווה לאחד מתלמידיו לנסותה לדבר עבירה והפציר בה ימים רבים עד שנתרצית, וכשנדוע לה חנקה עצמה וערק ר' מאיר מחמת כסופא (בושה)"

רש"י עבודה זרה דף יח, ב

לעתים אדם מגלה את חרדת הקודש דרך התקרבות מסוכנת לגבול שהיא מציבה. הוא חושף את הגרעין העמוק של חייו בפני זולתו, ונעשה בכך שברירי ופגיע; הוא שם את מבטחו באַחַר ומאמין שיערוב לה. כאן בדיוק חטאו של ר' מאיר.

* * *

ברוריה, בתו של ר' חנינא בן תרדיון ואשתו של התנא ר' מאיר, הייתה אישה יוצאת דופן ביכולותיה. מספרים שלמדה מאות הלכות ביום אחד, והשכילה לפרשן פרשנות מקורית. בדיונים הלכתיים היא השתתפה לצדן של גדולי התנאים, כשווה בין שווים. והנה, יום אחד מטילה ברוריה ספק בכוחם של גברים להבין לעומק את סוד "נשים דעתן קלה". היא מקניטה ומלגלגת. בעלה מחליט להעמידה בניסיון ושולח את אחד מתלמידיו לפתותה. באותו רגע שעלה בדעתו "לנסותה לדבר עבירה", הוא חורף את גורל שניהם.

למעשהו יש השלכות הרסניות. עצם ההכרעה להערים על אשתו ולבדוק את הסוד השברירי, היא הפרה של טאבו. ר' מאיר מאבד את חרדת הקודש, זו שהיא עדות וסימן להיותם של החיים בלתי נדלים ובלתי מושגים; אינו זוכר כי "היודע הוא זה שיודע שאינו יודע" (הרמב"ם, מורה נבוכים, נ"ט). הוא מבקש להשיג שליטה בידע אינטימי, לאור יום, ובאמצעות זָרִים. הוא אינו ערב יותר לגופה ולנפשה של אשתו. ישנן הוויות שטבען להתקיים במסתרים; ואילו ר' מאיר, בעורמתו, מחלל את סוד "נשים דעתן קלה". כמו בצילום, בחשיפת יתר לאור, התשליל חייב להישרף. על ידי שהוא כופה על הסוד להתגלות בעולם, הופך הארוס לפורנוגרפיה. הסוד נמחק, ואיתו יורדים לטמיון החיים.

* * *

מדוע לא יבוא פורים פעמיים בשבוע

השיכרון שאנו מתוודעים אליו בפורים, הוא הזכות לשפע, לאינסוף; היכולת לשער את טעמיו של גוף-נפש קל ומשולהב. לא ידיעה רגילה, רק התנסות בהיבטים עמוקים של החירות, והיא נושקת לתשוקה הנשית ולרעיון האל כאחד.

”היחס לאינסופי אינו בבחינת ידיעה אלא בבחינת תשוקה... זה נוכחותו של האינסופי בתוך הסופי”
לוינס, אתיקה והאינסופי, 17.

יום אחד בשנה השער פתוח לכולם. רוב הימים חבוייה הנפש הנשית, ויש להגן עליה בחרדת קודש, שכן, גבולות הם המקום המובהק ביותר שבו החופש מתוודע לעצמו.

* * *

”לפי שהשמחה היא בחינת גילוי ההעלם כידוע, ובכל מועד
ורגל יש גילוי ההעלם מאור אינסוף בבחינת בינה... וזהו עפי
סדר השתלשלות... אבל בפורים עיקר השמחה הוא למעלה
מבחינת השתלשלות דמסובב וממלא, דהיינו רק מבחינת
עצמותו ומהותו ית' ממש... שזהו ע'י בחינת מסירות נפש
שלמעלה מהטעם ודעת... ולכן הפליגו חז'ל בשמחת פורים כי
'הייב איניש לבסומי עד דלא ידע'.. שתהיה השמחה למעלה
מן הדעת”
האדמו"ר האמצעי, חב"ד

הדסה טל 054.4946615 info@hadassatal.com www.hadassatal.com